

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő háboruban léte alatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 „ Egy óra 1 „ 20

A nagy világháború.

Páris felé tart a legyőzhetetlen német hadsereg.

A szövetséges hadak újabb győzelmei.

Makó, aug. 29.

A csodák korát éljük. Jogához jutott az erő és igazság. Csoda ez ebben az időben, mikor az emberiség legszebb eszméi, mint a lelőt madarak, iszapos mélységekben vergődtek erőtlenségben. Az emberiség utána kuszott az eszméinek és lent maradt, ahol csöndes elszármolásba romlott. A hagyományos morál törvényen kívüli állapotba jutott. Az erőszak fölébe került az erőnek a természetes vonalnak és vérségi összetartozások szerint tagozódott népekkel szemben ellenes szövetségekre kényszerített. Germán fajok szlávokkal bujálkodnak, a szláv részegen a latinai ölelkeznek és mind a kettő a vérfertőző nászban a sárga fajjal dőzsöl.

Csodának kellett történni, hogy a szörnyű bacchanáliának vége vetessék. A csoda megidőzt. Az igazi germán, a romlaltan és ősi erényeiben hatalmasra növekedett Németország kezét fogott velünk, magyarokkal, osztrákokkal és ez a testvériség olyan korszakot nyitott, amely megint jussához juttatja azt a törvényt, hogy népek és fajok felett ur csak olyan nációk lehessenek, amelyek erre erejükkel és becsületességükkel fogva hivaltak.

Anglia világhatalma nem volt természetes alakulás. Oroszország világhatalmi törekvése már a princípiumában is becstelenség. Ugyancsak a kultúra örökérvényű törvényei ellen való a sárga faj méltatlan előretörtetése is. Azok az országok, amiket ezek rablással és kalózkodással szereztek, szennyfoltjai a világbecsületnek, amely tűrnie ezt a garázdálkodást, mint ahogy a térképen is szennyes foltokként sötétlenek.

Milyen jogon akarták ezek a világhatalmat? Ha az erősebb jogán, akkor az uralmukat alávalóan bíborolták, mert hiszem a mostani háború során kiderült, hogy nem erősek.

A lejtőre Belgium, a reszelő Franciaország és a didergő mosz-

kovítás bizonyítja, hogy erős állam csak kettő van Európában: Németország és a monarchia.

E két szövetséges nagyhatalom hívja az európai térképet az igazságnak megfelelően átalakító háborúját, melyről mai tudósításaink a következők:

Lublinnál nagy csatánk lesz.

Az északi harctérről új hadmozdulat híre nem érkezett. A kraszniki nagy győzelem után csapataink nyomulnak előre Lublin felé és ez a távolság — Krasznikól Lublinig — még légvonalban is több mint negyven kilométer. Ha pedig tekintetbe vesszük, hogy a terep a felvonuló seregek részére itt meglehetősen magas dombokkal, mocsarakkal és sok kis folyóval van megnehezítve, akkor beláthatjuk, hogy a kraszniki győzelmes seregek továbbbi előnyomulása bizonyos időt vesz igénybe még abban az esetben is, ha az oroszok már Lublin mögé húzódtak vissza.

A hadindósiók jelentéséből kitűnik, hogy Lublin még aug. 25-én erős orosz seregek tartották megszállva, melyeket azóta északról még meg is erősítettek, mert Lublinhoz három irányból is Ivangorodból, Lubartowból és Cholmból elsőrangú vasúti vonal vezet. Az eddigi jelek arra mutatnak, hogy csapatainknak Lublinnál erős deffenzívával kell számolniuk.

Odessza a forradalmárok kezében van.

Bukszestől táviratozzák: Egy jelentés szerint, amely az itteni orosz követségre érkezett, a Pantelimon orosz páncélos cirkáló ágyuzza Odesszát, ahol a forradalmároknak sikerült magukhoz ragadni az uralmat. A napok óta tartó véres utcai csaták a forra-

dalmárok teljes győzelmével végződtek.

A döntést maguk a csapatok segítették elő, amelyek lemeszárolták tisztjeiket és a forradalomhoz csatlakoztak. A rendőrtörzsköt és a csendőrség főnökét a forradalmárok megölték, mikor rohamot intéztek a fogház ellen. Minden középületben, a melyeken vörös zászló leng, a forradalmi bizottságok dolgoznak. Az ágyuzás főleg a kaszárnyák és a középületek ellen irányul, amelyekben a forradalmár csapatok tanyáznak.

Újabb döntő harcok vannak folyamatban.

A sajtóhadri szállásról hitelesen jelentik a magyar távirati irodának: A hadsereg főparancsnoksága délután 2 óra körül közli, hogy az orosz harc szünetén több nap óta döntő harcok vannak folyamatban. Amíg azon csapataink, a melyek a Kraszniki harcokban győztek, az oroszokat Lublin felé követték és egy szomszéd csoport a Bugges, a Wirpsz közt ellenséges földön szintén győzelmesen előnyomulva, a Zamoszt körüli területet foglalta el. Más seregek a Keleghaliciába betört ellenséggel szemben Lembergől északra, keletre és délkeletre lévő területeket tartják megszállva.

Elpusztított orosz repülőgép.

A „Korrespondens Wilhelm“ közli lembergi magántávirat alapján, hogy Jezierzany közelében tegnapelőtt egy osztrák-magyar őrzőrepülőgépet, amely súlyosan megsérülve leereszkedett a földre. Az őrzőrepülőgép az orosz aviatikusokat, Martinov orosz ezredet és egy orosz kapitányt, nyomban letartóztatta és a megsérült repülőgéppel együtt Lembergbe szállította.

Vilmos német császár és a magyar király.

Bécs, aug. 29.

A német császár rendkívül megleghangu táviratban köszönte meg a magyar királynak Mária Terézia renddel való kitüntetését. És közli a királlyal, hogy a kraszniki győzelemmel tanúsított osztrák magyar hősiesség méltánylása és nagyra-becsülése felül a „Pour le merite“ rendjelet adományozta a királynak, Konrád vezérkari főnöknek pedig a vaskereszt első és második osztályát. A király erre a táviratra

szintén rendkívül megleghangu táviratban válaszolt a német császárnak.

Longwy ostroma után.

Berlin, aug. 28.

A Wolf-ügynökség jelenti, hogy Longwy vitéről ellentárolt és a várost a parancsnok csak akkor adta át, amikor már csak egy használható ágyuja volt. A német trószörökös ezért elismerésül meghagyta a fogságba jutott parancsnoknak a kardját.
(Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Manoviller elfoglalása

Berlin aug. 29.

A nagyvezérkar jelenti: Manoviller, Lunevillétől keletre a leg-erősebb francia várerőd a németek birtokába jutott.

Győzelem öt hadtest felett.

Berlin, aug. 29.

A német nagyvezérkar közli, hogy a poroszországi csapatok Windenburg tábornok vezetésével egy orosz sereget, mely öt hadtestből és három lovas hadosztályból állott és amely a Narrev folyó irányában nyomult előre Gilgenburg és Ortelburg környékén három napig tartó csatában megverték és most áldozl az ellenséget a német hadsereg túl a határon.

Albán lázadás Ujszerbiában.

Teljesen megbízható helyről jelenti, hogy Ujszerbiában ötezer albán föllázadt és megtámadta a szerb katonaságot.

Belgrádban kitört az éhínség.

A belgrádi állapotokról az „Oesterreichische Volkszeitung“ a következő magántáviratot kapta: Ugylátszik, Belgrádban a lakosság közt éhínség tört ki s az utca népe valószerűleg fosztogatni kezdett. A legutóbbi napokban Zimonyból látni lehetett, hogy Belgrádban utcai harcok dultak. Az utcai harc leghavesebb vasárnap volt; szakad. hangul hallatszott Belgrád utcáiról a lőfegyverek ropogása. Belgrád mindenesetre hiányát érzi a gyarmatárutnak és a sónak. Már a török háború idején a sóhiány miatt nagy bajok voltak; bizonyosra vehető, hogy Romania, ahonnan Szerbia sószük-

ségletét fődözi, beszüntette a sószállítást Szerbiába. Kizárt dolog, hogy Szerbia máshonnan kaphasson só!

Románia Oroszország ellen

Bukaresti, aug. 28.

Ide való politikai körök fővannak háborúba a románoknak Oroszországban való üldözése miatt.

A pétervári román nagykövetség fővilágosítást kért az orosz kormánytól a románoknak Oroszországból, különösen Besszarábiából való tömeges kiutasítása miatt. Hír szerint sok román kémtudós gyanúja miatt letartóztatott, néhányat agyon is lőttek.

A orosz kormány, hívtokozással arra, hogy a vizsgálat még nem ért véget, a válaszadást elhalasztotta.

A román nagykövetség kormánytól azt az írást kapta, hogy a pétervári kormánytól ebben az ügyben haladéktalanul energikus lépéseket legyen.

Miniszterelnök az északi győzelmekről.

A munkapárti körben tegnap este Tisza miniszterelnök párttagjait azt közölte, hogy a galiciai nagy csatáról érkezett hírek egyföleggyel kedvezők és mindenképpen bizalomra és reményre adnak okot. Hadszállásunk állapotaival megelégedünk elégedve. Persze, ami a végső döntő eredményt illeti, türelemmel kell lennünk, hiszen oly óriási a területen lezajló csata, amilyen az északi harcokra folyik, esetleg még néhány napig is eltarthat. Türelemmel kell lennünk, de ennek a türelemnek előre láthatólag meg lesz a gyümölcse. A képviselők nagy meglepetéssel fogadják Tisza nyilatkozatát.

Ujabb nagy győzelmek az orosz harctéren.

A Viazma és a Bug közötti erős csat. folyik. Az oroszok offenzíve lépnek föl, de közép-erőnk balszárnya Zoihsav és Ravaraska környékén visszavetette őket és nagy győzelmet aratott.

Krasznik vidékén operáló csapataink számos ágyút és foglyot zsákmányoltak.

Százöt baloszárnyunk támadásra ment át és győzelmesen nyomul előre.

A több száz kilométer harcvonalon folyó csaták előreláthatóan napokig fognak tartani, a míg a végső döntés bekövetkezik.

Eckhardt Vilmos

kéthalmi (Földeák) gazdasága kisebb-nagyobb parcellákban bérbeadó.

Értekezhetni lehet a tulajdonossal, vagy meghittjával a helyezés

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Augusztus 30. Vasárnap. Róm. kath. D 13 L. Réza. Protestáns D 13 L. Réza. Görög Orosz aug. 17. E 12 Miron. Nap kel 5 óra 13 percek, nyugazik 6 óra 45 percek.

Időjárás. Még és túnyomóan száraz idő várható. Sürgönyrognó-zis: Meleg, száraz. Hőmérséklet 24. S. C.

Olvasóinkhoz.

Már jelentettük röviden, hogy a „Makói Független Ujság” úgy mint a többi napilap szeptember 1-től kezdve 4 fillér eladási árban kerül forgalomba.

A mai háborus helyzetben a lap árának fölemelése annyira magától értetődő, hogy szinte indokolni is fölösleges. Mindenki tudja, hogy a gyártási és szállítási nehézségek, valamint a hitellet teljes beszünetése minden gyártmányt megrágitott s így a laphoz szükséges papírányagot is most még kétszeresen fölemelt áron is csak nagy nehézséggel lehet beszerezni. A hírszerzés, mely most csak tévirati úton lehetséges s a tudósítási szolgálat jelentékenyen költségesebb lett s ezzel szemben a lapoknak más, mint a példányonként való eladásból származó jövedelme ugyyszólván teljesen megszűnt és a gazdasági élet pangásával a hirdetések s a belőlük származó jövedelem megsemmisült.

Ilyen körülmények között mindenki beláthatja, hogy az eddigi 2 fill. árból, a lapkihordó 1 fillérjének levonásával példányonként megmaradó 1 fillérből nem lehet a lapoknak olyan jövedelmük, hogy horribiliusan megnövekedett kiadásait fedezze s ez indította a makói lapkiadókat arra, hogy a fővárosi és a legtöbb vidéki napilap példáját követve, szintén föl-emelik lapjuk eladási árát.

Joggal hihetjük, hogy megértő és hazafias kötelességeink lelkiismeretes teljesítését, valamint hírszolgálatának gyorsaságát látó közönságunk helyesnek és indokoltnak találja elhatározásunkat, mellyel lapunk példányszámának árát 2 fillérről 4 fillérré emeltük föl.

Reméljük, hogy a jövőben épen úgy napi olvasmánya, szavahihető hí barátja lesz ez a lap olvasóközönségének, mint amint eddig volt.

Makói Független Ujság kiadóhivatala.

A bevonult tisztviselők fizetése. Egy alkalommal már közöltük azoknak városi tisztviselőknél névjegyzékét, akiknek a háború miatt be kellett vonulniok. Az ilyen tisztviselők illetményeinek rendezésére vonatkozólag a miniszter ma rendeletet intézett a városhoz. E rendelet tekintettel arra a körülményre, hogy a bevonult tisztviselők a hadügyi kincstártól is bizonyos ellátmányban részesülnek, utasította a várost, hogy a tisztviselőknek fizetését szeptember elsejétől kezdődőleg addig az időkig, míg a miniszter másként nem intézkedik akként állapítsa meg, hogy a bevonult tisztviselőknél rendes havi fizetéséből leutendő az az összeg, mit az illető a háború tartama alatt a hadi kincstártól havonként kap. A miniszternek ez az intézkedése azonban csak azon városi tisztviselőkre vonatkozik, kik tiszti rangban vannak, azokra, kik a legénység állományához tartoznak, nem vonatkozik a miniszternek ez az intézkedése. Makóváros tanácsa Galambos Ignác dr. polgármester elnöklésével ma délelőtt tartott rendkívüli ülésében tárgyalta a miniszternek ezt a rendeletét és amikor megállapította a bevonult tisztviselők illetményeit, megállapította azt is,

hogy a bevonult tisztviselők havi illetményéből mennyi lesz adóban levonandó.

Az igazoló választmány ülése. Csánádvármegye igazoló választmánya ma délelőtt Hsvay István alispán elnöksége alatt ülést tartott. Az igazoló választmány ezen az ülésen Makó város X. kerületében még a nyár folyamán meg-ejtett képviselőválasztás ellen beadott egyik felebbezéssel foglalkozott. Ismeretes ugyanis, hogy Nacsa Péter és társai megfélembizték a X. kerületben megjelölt választást azon az alapon, hogy a meghatalmazók nem saját kezűleg írták alá a meghatalmazást. A Nacsa Péter és társai által beadott felebbezés ügyében az igazoló választmány július elsején tartott ülésében, mikor a többi választásokat igazolta, akként határozott, hogy Eckhardt Vilmost küldötte a meghatalmazások megvizsgálására és a meghatalmazók kihallgatására. Ez a vizsgálat kiderítette, hogy 45-en szavaztak a meghatalmazásról és ezekből a meghatalmazásokból 11 hamis. Tekintettel azonban arra a körülményre, hogy egyik párt 140 szavazatot kapott, a kisebbségben maradt pedig 92 őt így a két párt között a különbség 48 tehát ha a 11 szavazatot érvényesnek volna is tekintendő, akkor sem volna az a választásra döntőnek tekintendő. Az igazoló választmány ezen az alapon igazolta is a X. kerületben megjelölt választást.

A nemzetiségi nyelvek tanítása az állami népiskolákban. A hivatalos lap mai száma közli a vallás- és közoktatásügyi miniszternek két rendeletét az állami elemi iskolákban a nem magyar anyanyelvnek tanítása ügyében. Az egyik rendelet a köznevelési hatóságoknak, a másik pedig a kir. tanfelügyelőknek szól. Az új rendelkezés szerint az állami népiskola I. és II. osztályában a nemzetiségi nyelv, mint kisegítő nyelv, a III., IV. és V. osztályban pedig mint tanfolyam tanítható minden olyan állami népiskolában, a melyben a tanulóknak legalább harmadrésze nem érti a magyar nyelvet. Ez a rendelkezés azonban csak akkor alkalmazható, ha a magyarul nem értő tanulók anyanyelve ugyanaz.

Gazdátlan jószágok a rendőrségen. A városházánál 5 drb. kacsát őriznek gazdátlanul. Ezeket tulajdonosa 8 nap alatt a rendőrségnél átveheti. Ezen idő letele után a kacsákat árverésen adják el. Ugyanosa a városházánál egy gazdátlan malaot is őriznek. Tulajdonosa ezt is 8 nap alatt veheti át a rendőrségnél.

Iskolai értesítés. A makói izraelita hitközség ötosztályú népiskolájában az 1914-15. tanév szeptember 3. napján kezdődik. A növendékek beírása történik augusztus 31. szeptember 1 és 2 napján délelőtt 8-11 és délután 3-5 óra között. A városi kereskedő tanoncskolában a rendes tanítás szeptember 8. napján kezdődik, a tanoncok szeptember 6. és 7. napján délután 4-6 óra között írtanak be. A tanoncartó kereskedőket felhívja ezennel a városi kereskedelmi iskolai bizottság, hogy összea, akár próba időre is alkalmazott tanoncaikat, illetve gyakoroncsikat is a fean kiűzött időben annál is inkább beírassák, mert ennek elmulasztása az 1884. évi XVII. t. c. elbírálása alá tartozik. Értésem a szülőket, hogy a református iskola minden osztályába a beiratkozás szeptember hó 1-7 napján tartatik meg. A rendes tanítás 7 én veszi kezdetét. Az első osztályba csak születési igazolással, a többi osztályba pedig éricsítő könyvvel lehet beiratkozni. A beiratkozási 50 fillér beiratkozási díj fizetendő. — Berecsky László református lelkész, iskolaszék elnöke.

Intentisztelet a reformátusoknál. Az intentisztelet a reformátusoknál a mai napon a következő sorrendben tartatnak meg: Az ó-tempomban d. e. 9 órakor predikál Nagy Károly lelkész, agendát mond ifj. Nagy Károly s. lelkész. Az új-tempomban ugyanazon időben predikál Berecsky László lelkész, agendát mond Dárczy Imre s. lelkész. Délután 2 órakor az ó-tempomban ifj. Nagy Károly, az új tempomban Dárczy Imre predikál.

A bevonult katonák ügyeinek intézése. A mozgósítás következtében polgári viszonyaik közül hirtelen kivált egyéneknek igen sok olyan ügye volt folyamlatban, melyet az idő rövidsége miatt bevonulásuk előtt rendezni módjukban nem állott. A hadbavonultak ezen fűbemaradt ügyes-bajos dolgainak lehető lebonnyoltására a főispán rendelte értelemében a megyei útszti főügyész vezetése mellett Makón, Nagyjakon, Battonyán, Mezőkovácsházán bizottság alakult, melynek tagjai a távollévő katonák fűbemaradt ügyeit djalanul törekednek ellátni.

Állatbetegség. Kiszombor község határában egy majorban a szarvasmarhák közt a vesztetés szorványosan fellépett, mely miatt a hatóság elrendelte a forgalmi zárlatot.

Helyre áll a személy és áru forgalom. Az egész kereskedelmi és közgazdasági életet befolyásolta és nagy részben megbénította az a körülmény, hogy a mozgósítás, a háborus állapot lefozlalta a vasutakat. Most ez, mint értesülünk, hamarosan megszűnik. A Pester Lloyd jelenté, hogy a napokban már helyreállítják a magyar államvasút vonalain a személy- és áruforgalmat.

Természetes, vagy mesterséges módon tápláljuk gyermekünket? Csakis természetes módon, ha az anyának ez bármiképpen lehetséges. — Csupán szükség esetén, főképp az elválasztás idejében lép jogába a mesterséges tápszer, ennek azonban föltétlenül kifogastalannak kell lennie, hogy hatása folytán a csecsemő erőteljesen fejlődjék és izmai erősödjön. Az egyetlen általánosan ismert és minden orvos által legmelegebben ajánlott gyermektápszer a Nestlé-féle gyermektápszer, mely minden gyógy-szertárban és drogeriában kapható. — Próbadozokat teljesen díjtalanul küld a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstrasse 990.

Banga dinnye (pirosbelső) állandóan kapható Hídmezővásárhelyen Ferecz József sugárút 13 sz. alatti kocsijánál a hozzájárult. Kifűnő minőségű szavatosság. (Kicsi mérsékelt áron itt is kapható.) Banga dinnyetelep.

Értesítés.

Mint néplűkelőnek a katonasághoz kellően bevonulnom, értesítem ügyfeleimet és a jogkeresőket, hogy távollétem alatt irodámat megfelelő irodavezető látja el.

Tisztelettel:
Dr. Kiss Pál
ügyvéd.

Eladó és kiadó föld.

Az igazsi útfélen 5 és fél köblös ugarföld, 1 évre hagyva alá használtat kiadó, vagy pedig a hozzátartozó tanyaépületekkel együtt örökáron, szabadkézből eladó. Értekezhetni lehet Cs. Kiss Istvánnal, Meskó-utca 18. szám alól.

Sebesülteket hoztak Makóra.

A város óriási közönsége testvéri szeretettel fogadta a harctér sebesültjeit.

Már két nap óta buncsujáró hely volt az Arad csanádi vasútnak makói pályaudvara. Eselőt két nappal terjedt ugyanis el a hír Makón, hogy hozták is hoznak ápolás és gyógykezelés végett betegeket a déli harctér sebesültjeiből.

Este 8 óra téjén érkezett be a makói pályaudvarra Szeged felől a sebesülteket szállító vonat. A pályaudvarra a rendőrség a közönségnek csak egy kis részét engedte be. Csak azokat engedték be, akiknek a sebesültek körül dolguk volt.

A vasúthoz vezető utcák azonban telve voltak lelkes közönséggel és úgy fogaduk őket, mint édes fiaikat: tisztolt könnyel a szemükből, beciszó, tuláradó szeretettel a szívükből. Boldog volt, aki adhatott nekik valamit, szivert, gyümölcsöt, virágot, aki közel nem férhatott hozzájuk, legalább szeme simogató sugarát.

Katonáik hálfával vettek mindent, a hősök közül, akik a harctól távol az oroszian szilajágával küzdöttek érünk, akik itthon maradnak, nem egynek könnyel futott tele a szeme, mikor szeretelük jelei elárasztották őket. Talán az otthonuk jaitól eszükbe, anyjok, apjuk, lánytestvérük, feleségük.

Szereimnek, ha a sebesültek csakugyan olyan gyöngédségben részesülnek tőlünk, a melynek othon szokás részeseit a nagy utról megérti vándor fiú, akinek mosdóvizet, tiszta ruhát készít be az édes anyja.

Pordó, szennyvíz lepett, vérbe száradt finink megfizetkedéséről gondoskodik a Vörös kereszt, melynek személyzete már ma is páratlan buzgalommal végezte az emberszeretet munkáját.

Azt hisszük a makói társadalomnak nem sok buzdítás kell arra, hogy a tiszta ruháról ó gondoskodják. Blég emlékeztetni, hogy kultúrembernek legnagyobb gyönyörűsége a tisztaság — s finink közül sokan hetek óta nem válthattak fehérneműt.

Nem nagy áldozatot kérünk számunkra, csak a földaltes fehéreművekből a mi nélkülözhetőt. Nem baj, ha viselt. Nem baj, ha javításra szorul. Készséges női kezek majd rendbe hozzák.

Véreink megérkezése.

Lassan érkezett be a pályaudvarra a sebesülteket szállító vonat. Úgy jött, mint a súlyos sebesülteket vivő hordágy. A vasútnál óriási közönség verődött össze. Hiszen napok óta várták már sebesült véreinket és mindenki igyekezett valami szivességgel szolgálni azoknak, kik vérükkel pecsételték meg a hazaszeretetet.

A vasút pályaudvarára csak korlátozott számban engedték be a közönséget. Itt volt bent a pályaudvaron mégis Makó város színe-java. A közönség cigarettával, műsülkekkel kínálta meg azokat a könnyű sebesülteket, kik a szíj

lábukon lebírták szállítani a sebesülteket szállító vonatról.

A sebesültek diadalja.

Megsebesült, hős katonáinknak nem volt a fájdalom sebeketítő harctérén oly diadalmos útja, mint volt nekik Makón. A közönség a vasúttól kezdődőleg két oldalán egészen a diákotthonig állott. Ebbe a minden tekintetben kitűnő helyre szállították sebesült testvéreiket. Amint a menet elhaladt, a közönség hangos óvációval üdvözölte a hős katonák mellett.

A nehéz sebesültek.

Halványan tűzött le a félhold a makói pályaudvarra, mikor megérkezett a sebesülteket szállító vonat. A Vörös Kereszt Egyesület központi bizottságának bölcsességéből a sebesülteket, főleg pedig a súlyosabbakat megfelelő jeles orvosokkal kísérték Makóra.

Makó város orvosi közlő Bauer Ignác dr., Istók Barabás dr., Szűz Ferenc dr. és Páku Imre dr. jelennek meg az állomáson, hogy a betegeknek segítségére legyenek.

Csak egy wagon hozott súlyosabb betegeket. Ezek számára négy nyolcan voltak, kiket Bauer Ignác dr. utasítás alapján emeltek le Csukás Géza lögműziumi tornatanár utasítására alapján a makói lögműzium lelkes nő vendékei.

Hordagyakra helyezték a súlyos sebesülteket. Halvány arcukra rásütött a bágyadt fényű félig teli hold. Szomorú név volt ez nagyon. Elszorult az ember szíve. És csak az vigasztal bennünket, hogy ezek a sebesültek hamar egészen gyógyultan hagyhatják el azt a kórházat, melyben ennek a városnak nemeselelkűségéből erejét nyerő testvéri szeretet a leghatalmasabb gyógyító ereje.

A Diák-Internátusnál.

Az előt a diákinternátusnál, melyben ma Návay Aranka uró vezetésével Makó város érő szívtől dobogó, lelkes urleányai lázas tevékenységgel dolgoztak, talán még nagyobb közönség gyűlt össze, mint a vasút előt. Itt a tér is tágasabb volt.

A fájdalom keserű könnyétől zokogó anyák, testvérek akartak ráborulni egy egy csukaszürke ruhás katoná hordágyára, kinek lelke talán messze révedezett, nagyon messze óvái, szeretettel körében.

Hogyan érkeztek meg a katonák.

A Makóra hozott sebesült katonák közül, mint említettük, csak nyolc volt súlyosabban sebesült. A könnyebb sebesültek egészen vig hangulatban érkeztek Makóra.

A könnyebben sebesülteket a város lelkes közönsége kocsiokon szállították a diákinternátusba. A nehéz sebesülteket diákok vitték végig hordagyakon a közönség végt nem érő sorai között az internátusig.

Az első éjszaka.

A kórházba átalakított diákinternátusban a lelkes hölgyek átvették a betegeket és Istók, Bauer és Szűz orvosok, akiknél új kötésre volt szükség, azokat új kötésekkel látták el. Aztán nyugalomra hajtották betegeink fejüket. Alvásuk legyen nyugodt és gyógyulást hozó.

Néhány szó a déli harcterről.

Egy katonaoorvos elbeszéli aftováci győzelmünk részleteit.

A „Neue Freie Presse” mai számában egy orvos érdekes részleteket beszél el azokról az ütközetekről, amelyek augusztus 12-től 18-ig a montenegrói határon Aftovác közelében mennek végbe.

A montenegróiak átlépték a határmenti magaslatokat és megszállták Gadnál az egykor megerősített csendőrségi állomást. Augusztus 12-én parancs jött, hogy ezt az állomást ismét vissza kell venni és a montenegróiakat vissza kell kergetni.

A mi csapataink erőszakolt gyors meneteléssel szöttek a megjelölt irányban és a hegyhatat 2300 méter magasságig mindenütt montenegróiaktól megszállva és jól megerősítve találták.

A montenegróiak jó fedezetben voltak, de tüzéség nélkül, legfeljebb két három ágyújuk lehetett, amelyekkel azonban nyilván nem tudtak bántani, ellenben élen tüzeltek puskákból csapatainkra, csak hogy nem jól löttek és főleg a mi tartalékosapatainkra próbáltak célozni.

A miénkben az ő golyóik nagyon kevés kárt tettek. Mi az öt napig tartó valamennyi összecsapásban, a melyek a montenegróiak elűzésére és a határ teljes megisztására voltak irányítva, mindössze egy tisztet, kilenc katonát és harminckét sebesültet veszítettünk, ellenben a montenegróiak veszteségei bizonyára sokkal nagyobbak voltak, de nem lehetett pontosan megállapítani, mert ők minden elesettjüket és sebesültjüket rögtön elcipelték a harcpontról, amiben nekik az asszonyok kiválóan segítettek.

Elmondja az illető orvos, hogy a mi csapataink egyenesen bámulattremelő halálmegvetéssel harcoltak, tüzéségünk nagyszerűen dolgozik. Az ellenség hanyatt-homlok menekülve kiürítette a területet és a mi csapataink hihetetlen lelkesedéssel üldözi őket.

Egészen tizenöt kilométernyire hatoltak be az ellenséges területeire és feltartóztatás nélkül tovább is nyomultak volna, ha vissza nem parancsolták volna őket. A tisztek csak nagynehezen tudták megértetni a lelkes katonákkal, hogy a mi feladatunk nem az, hogy Montenegrot megszálljuk, hanem csupán, hogy határainkat megtisztítsuk az ellenségtől.

A mi csapataink temérdek sok löszert zsákmányoltak és meg van állapítva, hogy az ellenség muníciója részben szerb, részben francia gyártmány. A mivelünk szemben állott ellenséges csapatoknak csak egy kicsiny töredéke volt rendes sorhatóság, legnagyobb része pedig tartalékos. Az ellenséget szerb tisztek vezényelték, de nagyon rosszul vezették.

Elbeszéli az orvos, hogy a mohamedán lakosság csupa lelkesedés a mi monarchiánk irányában, ifjú öslövészekből csapatokat toboroztak, amelyek úgy tamadnak, mint az oroszlanok.

Egy kifutó fiu azonnali belépésre felvétetik a diákinternátusba, Fótér.

Haszonbérbe adás.

Hatrangyoson 407. sz. a. Kiss István szomszédságában levő két fertály tanyaföldem gabona alá haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet Csertus János Pacsirta-utca 33. ujsz. a.

Hajnal-utcai házamnál külön bejárattal s előszobával bíró

butorozott szoba

egy vagy két ur részére kiadó. Dr. Kiss Pál ügyvéd.

Értesítés a makói és vidéki motortulajdonosokhoz!

A Bihar Szilágyi olajipar részvénytársaság központi igazgatóságának megbízásából felkérjük úgy a makói, mint a csanád megyei motortulajdonosokat, hogy az adózatlan, vagy adózott motorbenzinszükségletüket közös hozatali céljából nekünk mielőbb bejelenteni sziveskedjenek. Aziknak a gyárban költése van, annak költésre is szállíthatunk.

Ehrenfeld és Spitz, Makón.

Földhasznóbé beadási hirdelmény.

Gerzanits Antal a csanádpalotai ugárok között levő

41 köblös földjét

a rajtalevő épületekkel együtt haszonbérbe kiadja. Bérlet kezdődik 1914. október 1-től. Kivanni szándékosok értekezhetnek vele Csanádpalotán 345. sz. lakásán.

Egy teljesen jó karban levő

transzmisszió

„Makói Független Ujság” :-: nyomdájában eladó. :-:

MAKÓI URANIA SZÍNHÁZ

Vasárnap, 1914. évi augusztus hó 30-án, délután 5 és este 9 óra-
kor kerül bemutatásra:

A haláltánc

dráma 3 felvonásban.

Asta Nielsennel a főszerepben

A nagyhöllynyi vérengzés

természetes.

A moziban csak nézni szabad

humoros.

Viktoria forrás

természetes.

Csinos szobaleány.

humoros.

A kis kobold

humoros.

Tízlelettel: Az igazgatóság.

Legujabb
jó hír!

Kőbányai sör!

A mai naptól kezdve az ismert elsőrendű, legjobb
minőségű, eredeti gyári töltésű

kőbányai világos, maláta és duplamaláta sörök

nagyban és kiskisben szereshetők be:

Iritz Sámuel özv. cégnél,

Földhaszonbérbeadás.

A makói gör. kat. lelkészi föld (Kopáncs pusztai járandó) **hét kat. hold föld** haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet Uri-utca 25 sz. alatt.

Kiadó ház.

Hunyadi-u. 6. sz. alatti házam, mely áll: 2 utcai, 1 háló, 1 fürdőszoba, üvegezett folyosó és a hozzátartozó mellékhelyiségekből, kiadó. Értekezni lehet vasárnaponként Gera Péter tulajdonossal, hétköznaponként Nagy Gy. Sándorral, ugyanott.

Zeitler Rudolf és társai gőzmalom és jéggyár részv.-társaság Makó.

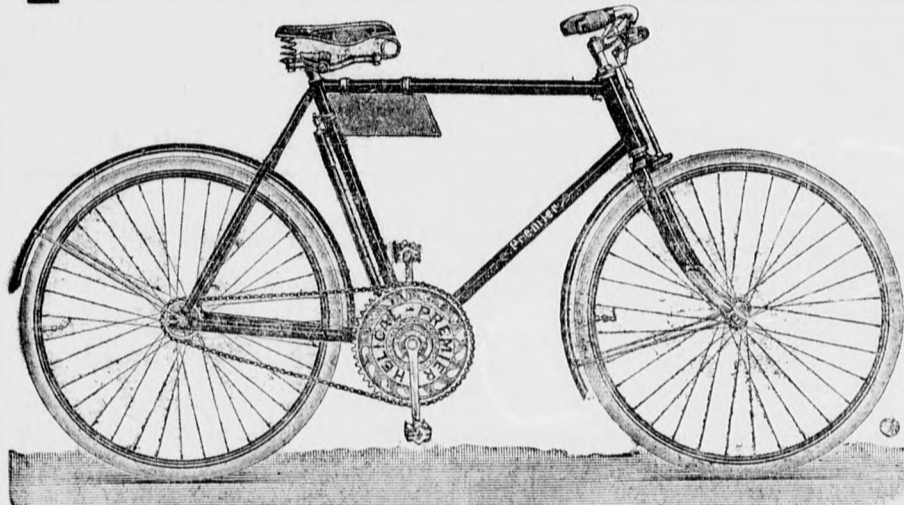
Van szerencsénk a jégvásárló t. közönség tudomására hozni, hogy a jéggyártást és kihordást már megkezdtük és **kristálytisza műjég** malmi irodánkban (88. telefonszám) megrendelhető. Kisebb mennyiségű jég a malomtelepen és városi üzleteinkben kapható. 50 kilóig a jég ára 6. fill., ezen fölül mennyiségűné 4 fill.

A belvárosi ref. lelkészi javada-
lomhoz tartozó

43 kat. hold tanyaföld.

16karban levő tanyaépületekkel, haszonbérbe kiadó. Az érdeklődők értekezhetnek Nagy Károly lelkész-szel, vagy folyó hó 30-án délelőtt 11 órakor a gondnoki hivatalban, Veres Sándor gondnokkal.

Világhírű eredeti Helical Premier és Alfa kerékpárok

Legjobb minőségű piros és szürke hegyi gummik, lámpák, mindennemű kerékpáralkatrészek. Varrógépek, éneklőgépek, hanglemezek, hangversenytűk, ezen gépek alkatrészei. Vizmentes ponyvák, **KENDERZSÁKOK**. Permetezők, gummicsővek, **MÉRLEGEK legolcsóbban GLÜCK SAMUNÁL, MAKÓ.**

Kedvező fizetési feltételek!

Rendkívüli feltűnést keltenek

Pártos E. és Társa áruház

ujjonnan bevezetett árai, eddig nem létezett olcsó árai.

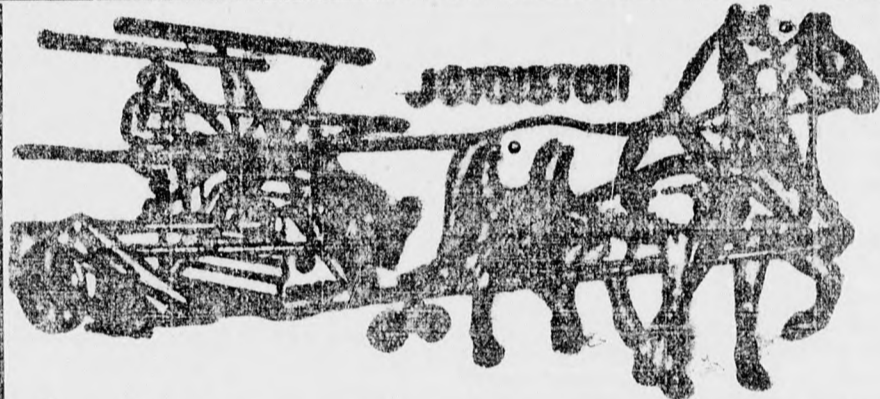
Női himzett ingek	1 korona 98 fillér
Női háló kabátok	1 " 98 "
Női háló ingek	1 " 98 "
Női nadrágok schiffonból	1 " 98 "
Női nadrágok pargetből	1 " 98 "
Diszes párnák	1 " 98 "
Schiffon alsók	1 " 98 "

Bluzok, aljak, pongyolák, reform ruhák, kosztümök leány ruhák, leány és női felöltők, női kalapok eredeti párisi modellek.

Gyászárukban állandóan nagy választék!

Valódi szörme gallérok, muffok kizárólagos raktára

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Ujság” villanyerőre berendezett gyorsajtóján. Makón

Értesítés! Van szerencsém a t. gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy Szt. János-tér 20. sz. a. (saját házámban) **gazdasági gépraktáramban** a legujabb modellű **JOHNSTON** kevéköös aratógépek már megérkeztek és azokat a legolcsóbb árban bocsátom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Johnston-féle aratógépek Makón és környékén több mint 300 gazdánál működnek, azok legnagyobb megelégedésére, ami lényes bizonyítéka az aratógépek kifogástalan voltának, ogyszintén már megérkeztek a legujabb négyzetes kukorica űltetők is. - Ugy az aratógépek, mint a kukorica űltető gépek állandóan teljesen felszerelve vannak raktáron. Fontos még az, hogy aratógépek részei nálam egész éven át kaphatók. A legsürgősebb munkaidőben sem történik az aratásnál fennakadás. - Raktáron tartok kitűnő Sisal-féls kévéköös zsineget, elsőrendű gépolajat, Bacher-féle ekéket amerikai tüköracél kormánynyal, Imperátor műtrágya és magvető gépeket, saját találmányu voaszó utázatu vas-pálcás boronákat, répa és szecs-kavágókat. - Egyuttal bátorodom a t. gazdaközönség figyelmét felhívni a legmodernebb gépekkel és szerszámokkal felszerelt gépjavító műhelyemre, ahol mindennemű javításokat a legszakoszerűbben, jutányos áron készítek autogén hegesztő géppel a legkompikáltabb munkákat végzem. - Vízvezeték és fűtők teljes berendezését jutányos áron vállalom. - Magamat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlv, maradtam kiváló tisztelettel

LIPTÁK BÉLA mezőgazdasági gépraktára és javító műhelye Makó, Szent János-tér 20. ujszám. Saját készítésű szabadalmazott hagymapakák állandóan raktáron. Részletfizetési kedvezmények. Telefon szám 126.

A KAKUKFŰ GYOMORLIKÖR

nélkülözhetetlen ital gyomorbántalmaknál.

Kapható mindenütt.

Makón főraktár:

Sandor Zsigmond gyógyszerár ában.

Igyon maga is KAKUKFŰ A KESERŰT!

1 INACI DVEZ 6 KISŰVEZ
4 KORONA 5 KORONA

Készíti: Rankovszky J. céggel